

Regionale samenwerking omgevingsvisie Analysefase stap 3, Ontwikkelperspectieven

Regio
Gooi en Vechtstreek

Projectnummer: 441749.20181874

Versie: 23 januari 2020

Gezamenlijk product Regio Gooi en Vechtstreek en Rho

In opdracht van Regio Gooi en Vechtstreek

Notitie ontwikkelperspectieven

Inhoud

1	Inleiding	4	Ontwikkelperspectieven	22
	1.1. Regionale samenwerking Omgevingsvisie	4		
	1.2. Analysefase, stap 3: ontwikkelperspectieven	5		
	1.3. Leeswijzer	5		
2	Regionale opgaven	6		
	2.1. Ruimtebehoefte wonen en werk	6		
	2.2. Economie	7		
	2.3. Mobiliteit	7		
	2.4. Klimaatverandering en energietransitie	7		
	2.5. Water	8		
	2.6. Veenoxidatie (bodemdaling)	8		
	2.7. Biodiversiteit	8		
	2.8. Landschap en cultuurhistorie	9		
3	Context en randvoorwaarden	11		
	3.1. Beleidsontwikkeling in grotere context	11		
	3.2. Randvoorwaarden	15		
4	Aanpak ontwikkelperspectieven	17		
	4.1. Wat is een ontwikkelperspectief?	17		
	4.2. Uitgangspunten ontwikkelperspectieven	17		
5	Verwerking samenhangende thema's	19		
	5.1. Verstedelijkingsstrategie	19		
	5.2. Veenweidegebied	21		

1 Inleiding

1.1. Regionale samenwerking Omgevingsvisie

In regionaal verband is in 2018 gestart met samenwerking op het onderwerp omgevingsvisie. Voor de samenwerking voor de omgevingsvisie wordt gewerkt in verschillende fases, waarbij na iedere fase wordt besloten of er aanleiding is voor een vervolg.¹

Er is gestart met een verkenningsfase. Hiervoor is de 'Verkenning Gooi en Vechtstreek 2040' opgesteld (sep 2018), die inzicht geeft in de autonome trends en ontwikkelingen die op de regio afkomen.

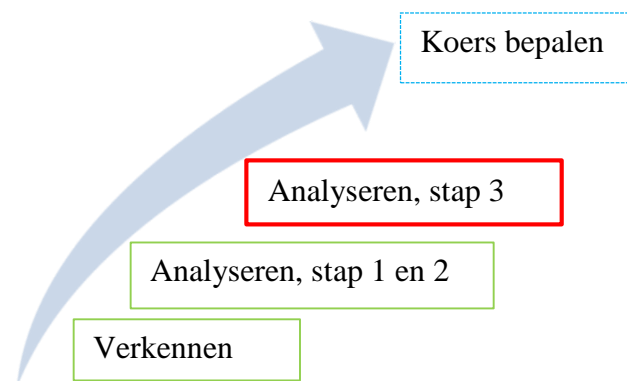
In september 2018 is de analysefase begonnen. Het doel van deze fase is het verder verzamelen van gegevens, het doen van gericht regionaal onderzoek en het aanbrengen van focus in opgaven. De analysefase bevat zelf nog geen keuzes maar definieert wel het (regionale) speelveld, de impact en de mogelijkheid van sturing van ontwikkelingen en opgaven. Dit gebeurt door het scherp formuleren van de opgaven, focus aanbrengen en zonder (waarde)oordeel de meest relevante (politieke) keuzes in beeld brengen. Dit brengt ook de 'knoppen' in beeld waaraan gedraaid kan worden.

¹ Zie <https://www.regiogv.nl/gemeenteraden/ruimte-mobiliteit/samenwerking-omgevingsvisie/>

De analysefase kent drie stappen:

1. Nader onderzoeken van de opgaven uit de Verkenning 2040
2. Scherper formuleren en focus aanbrengen in opgaven
3. Schetsen van ontwikkelperspectieven

Voor stap 1 zijn diverse aanvullende onderzoeken gedaan, waarbij ook is samengewerkt met andere partijen, zoals het Waterschap, de Vereniging Nederlandse Gemeenten en Deltares. In stap 2 is alle informatie samengevat en focus aangebracht. Dit heeft geleid tot een gedeeld beeld over de opgaven die regionaal om visie en keuzes vragen. Dit is weergegeven in een rapport (sep 2019). Dit document bevat de 3^e stap: de ontwikkelperspectieven.

Figuur: de stapsgewijze aanpak van de samenwerking omgevingsvisie

1.2. Analysefase, stap 3: ontwikkelperspectieven

Met dit document wordt de derde stap van de analysefase afgerond, het tonen van ontwikkelperspectieven. Deze ontwikkelperspectieven geven een beeld van de ontwikkeling van de regio, gezien uit een bepaalde invalshoek. Een perspectief schetst zo hoe de regio eruit zal gaan zien bij keuzes voor verschillende oplossingsrichtingen binnen de (grote) opgaven.

Het doel van de ontwikkelperspectieven is om inzicht te geven in consequenties van keuzes en verbanden daartussen. Ze vormen een hulpmiddel bij het formuleren van de (regionale) ambities in een visiefase. De ontwikkelperspectieven zijn dus geen uitgewerkte visies of beleid, maar beeldend onderzoek. Ze zijn daarom ook niet gemaakt om in een vervolgstap er één uit te kiezen maar om het gesprek over de gewenste toekomstrichting te ondersteunen.

1.3. Leeswijzer

In hoofdstuk 2 worden aan de hand van acht thema's de regionale opgaven uit de eerdere stappen samengevat.

De ontwikkeling van Gooi en Vechtstreek wordt mede bepaald door ontwikkelingen die van buiten op de regio afkomen. Er zijn ook randvoorwaarden waar ieder perspectief aan moet voldoen, zoals (inter)nationale regels. In hoofdstuk 3 wordt deze context weer gegeven.

In hoofdstuk 4 wordt de aanpak van de ontwikkelperspectieven toegelicht. In hoofdstuk 5 staat hoe enkele samenhangende thema's terugkomen. De ontwikkelperspectieven zijn separaat beschreven.

Alle informatie uit de eerdere fases en stappen is ook terug te vinden op <https://www.regiogv.nl/gemeenteraden/ruimte-mobiliteit/samenwerking-omgevingsvisie/>.

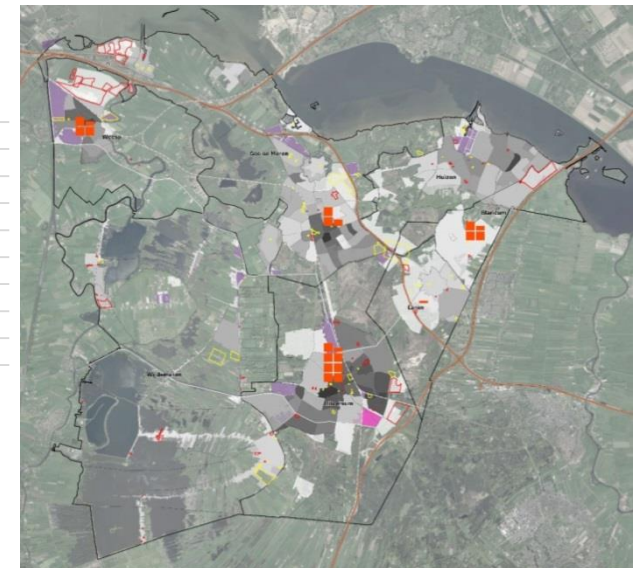
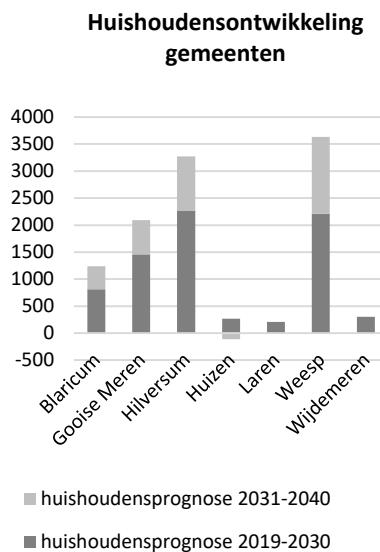

2 Regionale opgaven

Het rapport over stap 1 en 2 van de analysefase benoemt de regionale opgaven aan de hand van de volgende thema's.

2.1. Ruimtebehoefte wonen en werk

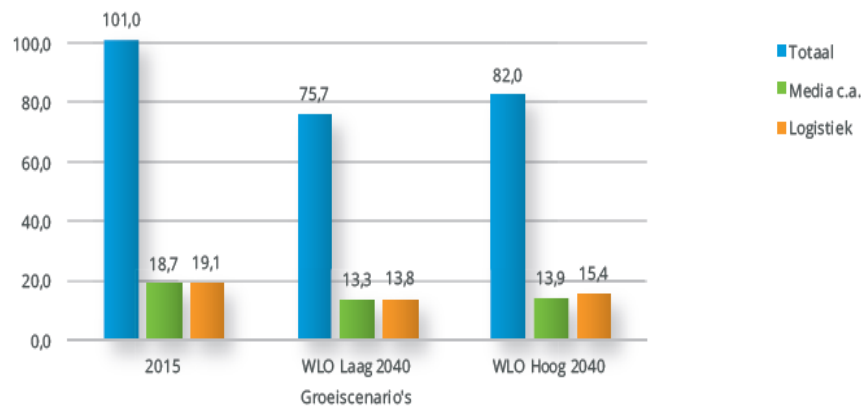
De prognoses voorspellen tot 2040 een huishoudensgroei in de regio, die wel verschilt per gemeente. De bevolking wordt gemiddeld ouder en er komen meer alleenstaanden. De betaalbaarheid van woningen staat onder druk. De bouwplannen komen niet overal overeen met de regionale behoefte, qua aantallen, locatie of segment. Er is ook behoefte aan werklocaties. Regionaal ligt er een opgave om ambities voor de lange termijn te formuleren en dit ruimtelijk te programmeren.

Afbeeldingen: prognose huishoudensontwikkeling en ruimtebehoefte wonen in blokken (250 woningen, 10 hectare) na benutting harde plancapaciteit irt huidige woningdichtheid (hoe donkerder hoe hoger de woningdichtheid).

2.2. Economie

De werkgelegenheid in de regio loopt niet gelijk op met de beroepsbevolking. Bij ongewijzigd beleid zet deze trend zich door. Hoger opgeleiden vinden elders werk, maar voor praktijkgeschoolden is dit lastiger. Dit leidt op termijn tot meer druk op mobiliteit (zie hierna) en op de gemeentelijke voorzieningen. De potentie is er in de regio wel. De regio is sterk in kleinere werklocaties maar er blijft ook behoefte aan bedrijventerreinen. Er liggen kansen voor recreatie en toerisme, daar moet een balans met de woon- en natuurlijke omgeving worden gevonden. Er komen veel transities af op de agrarische sector, zoals kringlooplandbouw.

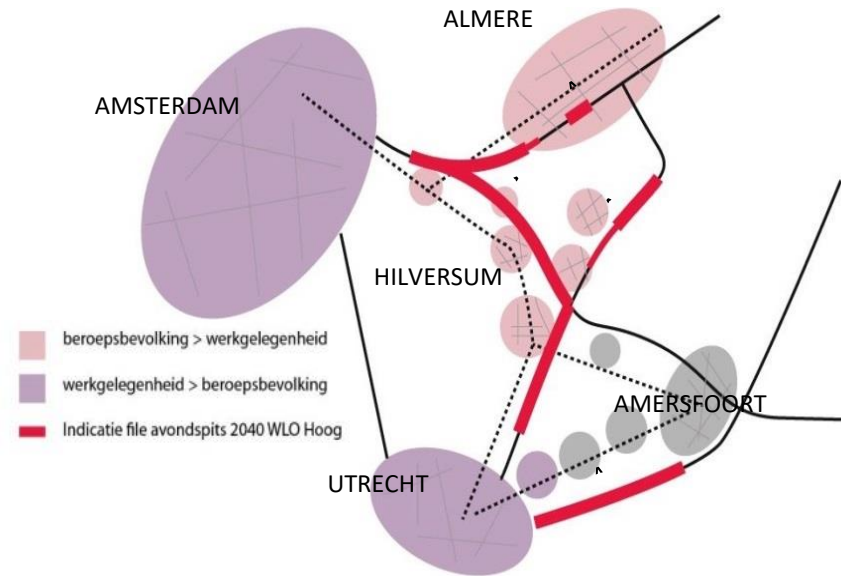

Prognose groei werkgelegenheid Gooi en Vechtstreek (2015-2040), arbeidsvolume werkzame personen x 1000 arbeidsjaren (bron: Economisch beeld Gooi en Vechtstreek 2017).

2.3. Mobiliteit

De druk op mobiliteit neemt toe, zowel door ontwikkelingen in de regio als daarbuiten. Van regionaal belang zijn het hoofdwegennet en het regionale fiets- en openbaar (bus)vervoernetwerk. Er liggen gezamenlijke opgaven en kansen om het netwerk van

OV-knooppunten te verbeteren. Dit kan op termijn ook ingrijpende maatregelen aan snel- of N-wegen voorkomen. Ruimtelijke programmering kan hier ook grote invloed op hebben.

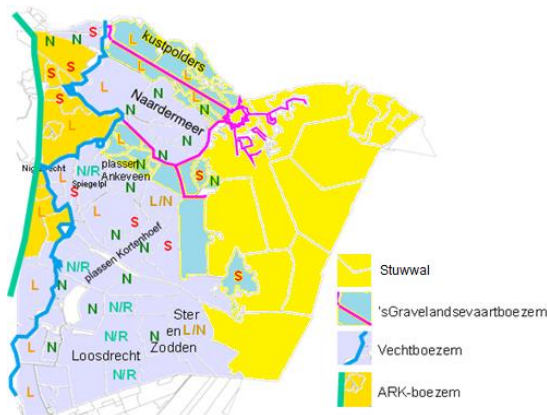
2.4. Klimaatverandering en energietransitie

De verandering van het klimaat wordt merkbaar in de leefomgeving. Er liggen regionale opgaven voor de waterveiligheid en de omgang met droogte. De regio zou ook een bijdrage kunnen leveren aan het verminderen van broeikasgassen. De verandering van energiebronnen vraagt om regionale afstemming: waar wekken we grootschalig energie op, wat is er aan regionale energie-infrastructuur nodig en hebben we een ambitie om te besparen?

2.5. Water

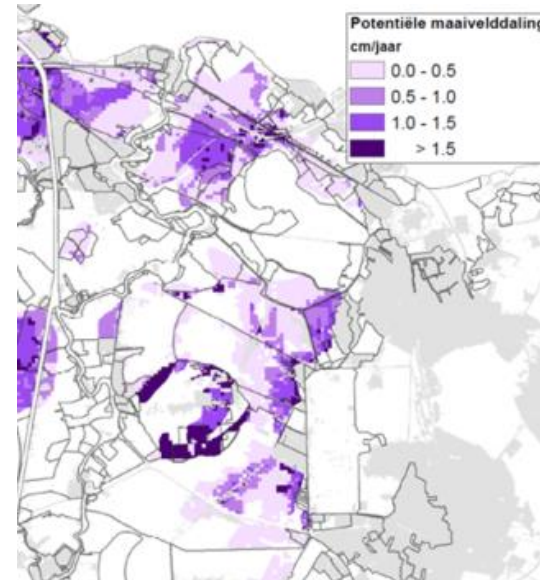
Water raakt aan veel opgaven in de regio. De Vechtstreek ligt onder zeeniveau en is afhankelijk van de boezems voor in- en uitlaat van water. Klimaatverandering stelt nieuwe eisen aan waterveiligheid. Door ondergrondse waterstromen is er ook een grote relatie tussen Gooi en Vechtstreek: schoon water uit de ondergrond van de stuwwal voedt (de natuur in) de Vechtstreek. Natuurontwikkeling, bemaling van polders, drinkwaterwinning en voorkomen van droogte vragen om regionale keuzes over de omgang met water. De waterkwaliteit is een zorg, er zijn inspanningen nodig om aan Europese richtlijnen te voldoen.

2.6. Veenoxydatie (bodemdaling)

Het veengebied klinkt in, krimpt en oxideert door ontwatering en gewicht van bebouwing en wegen. Dit veroorzaakt een bodemdaling van 0,2 tot meer dan 1,5 centimeter per jaar. Er treedt verzilting op, infrastructuur en bebouwing loopt schade op en het wordt lastiger om de waterveiligheid te behouden. Veem dat oxideert stoot ook CO₂ uit.

Het veen meer vernatten vermindert of stopt dit proces, maar maakt het huidige agrarisch gebruik onmogelijk. Van technische maatregelen staat de werking nog niet vast. Er zijn geen gemakkelijke oplossingen en er is een gebiedsgerichte aanpak nodig om alle gebruikers perspectief te bieden.

2.7. Biodiversiteit

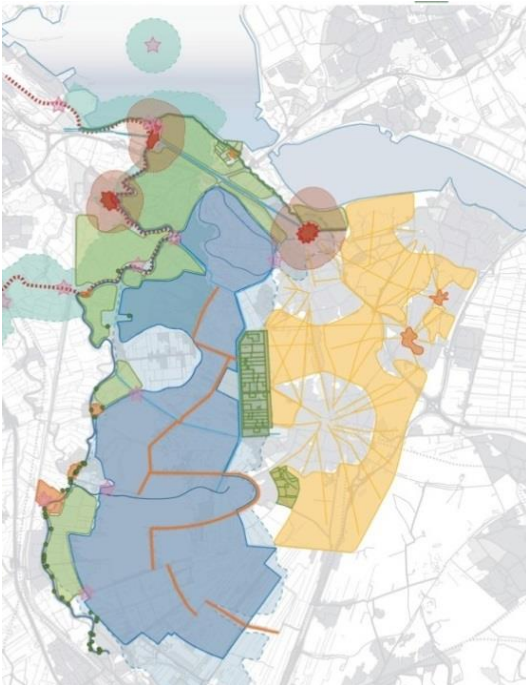
De regio kent grote diversiteit aan verschillende soorten natuur en heeft veel beschermde natuurgebieden. De natuur is kwetsbaar. In de onbeschermde agrarische gebieden is een sterke neergaande trend van de weidevogels. De beschermde gebieden staan onder druk door invloeden van daarbuiten: verdroging, vermessing en verzuring. De neerslag van stikstof op natuur beperkt ook de economische ontwikkeling, wat grote delen van de regio raakt. Bronnen zijn de agrarische sector, verkeer, woningen en industrie. De natuur heeft baat bij het onderling verbinden van gebieden.

2.8. Landschap en cultuurhistorie

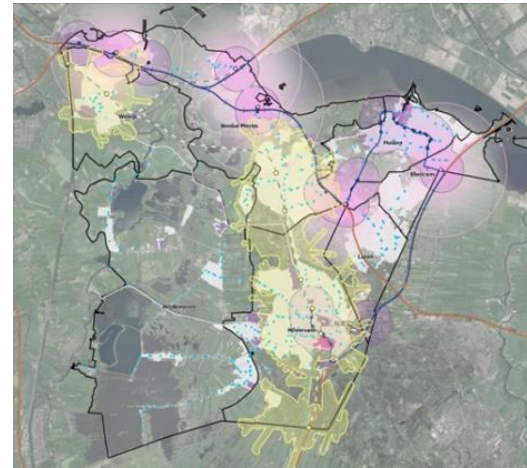
Het landschap is kenmerkend voor het gebied, en veelal is het een cultuurlandschap dat is verweven met ons cultureel erfgoed en natuurwaarden. Het landschap staat onder druk door diverse andere opgaven, terwijl de aanwezigheid ervan juist een belangrijke vestigingsvoorwaarde is en verblijfskwaliteit oplevert. Deze baten van het landschap komen niet altijd op dezelfde plaats terecht als de kosten voor instandhouding.

De analyse maakt ook duidelijk dat opgaven niet op zichzelf staan. Vaak is er een directe relatie met andere opgaven. De Omgevingswet vraagt hierbij om een integrale blik. Uit de analyses komen de volgende samenhangende opgaven.

Verstedelijking: ruimte voor wonen en werk, mobiliteit

De opgaven voor wonen, werk en mobiliteit zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Allen hebben een ruimtevraag, en de ruimte is schaars. De programmering van functies heeft ook daadwerkelijke invloed op mobiliteit. Door werk in de regio te programmeren en knooppunten van openbaarvervoer te versterken door goede inrichting en verstedelijking kan groei van mobiliteit worden opgevangen.

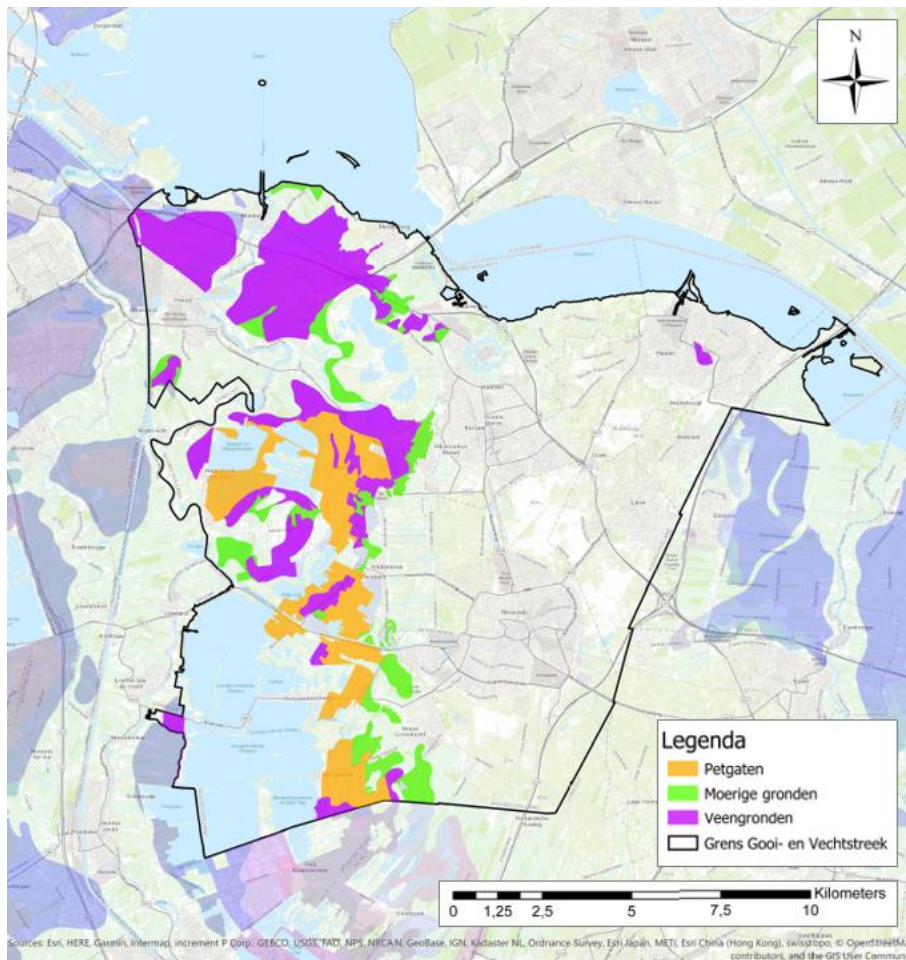

Landschap en biodiversiteit

In het buitenstedelijk gebied spelen ook veel opgaven. Het beheer van landschap en biodiversiteit staat onder druk. Infrastructuur doorsnijdt gebieden. Voor het hele gebied is een goede omgang met water van belang. De recreatieve druk op het landschap neemt ook toe. Dit geeft kansen, maar wat is mogelijk? Klimaatverandering heeft ook een grote impact op het landschap, dat geldt zeker voor de energietransitie. Zijn de landschappelijke waarden verenigbaar met opwekking van duurzame energie? De neerslag van stikstof is voor de natuur een grote belasting en kan ook de ruimtelijke ontwikkeling beperken.

Veenweidegebied

Binnen landschap vraagt het veenweidegebied om bijzondere aandacht. Hier komen de opgaven voor bodemdaling, landschap, klimaatverandering, biodiversiteit, recreatie, water en het perspectief voor de agrarische sector samen.

*Verdeling veengronden, moerige gronden en petgaten in de regio Gooi en Vechtstreek.
(Bron: Bodemkaart van Nederland.)*

3 Context en randvoorwaarden

Ook op hoger schaalniveau wordt beleid ontwikkeld waar rekening mee gehouden moet worden. In sommige gevallen zal dit soms randvoorwaardelijk zijn voor de keuzes die de regio kan maken. In dit hoofdstuk wordt deze context geschetst.

3.1. Beleidsontwikkeling in grotere context

Zowel het Rijk als de provincie zullen ook omgevingsvisies gaan vaststellen. De provincie Noord-Holland heeft dit al gedaan (november 2018).

Omgevingsvisie NH 2050

De provincie Noord-Holland heeft in november 2018 al een omgevingsvisie vastgesteld. In de omgevingsvisie benoemt de provincie ambities voor de lange termijn. Het beleid wordt uitgewerkt aan de hand van 'bewegingen', die samenhangende beleidslijnen illustreren.

Ambities die voor regio Gooi en Vechtstreek relevant zijn:

- Evenwichtige balans tussen economische groei en leefbaarheid.
- Biodiversiteit vergroten.
- Halen normen Kaderrichtlijn water in 2027, WHO normen gezondheid in 2050.

- Voorkeur binnenstedelijk bouwen, aanbod woon-werk afstemmen.
- Klimaatneutraal in 2050, rekening houdend met ambities verstedelijking en landschap. Energiewinning moet passen bij 'de draagkracht van het landschap'.
- Bodemdaling veenweidegebied afremmen, stoppen en waar mogelijk herstellen.

In Gooi en Vechtstreek komen de bewegingen Dynamisch schiereiland, Metropool in ontwikkeling, Sterke kernen, sterke regio's en Natuurlijk vitaal landelijke omgeving bij elkaar.

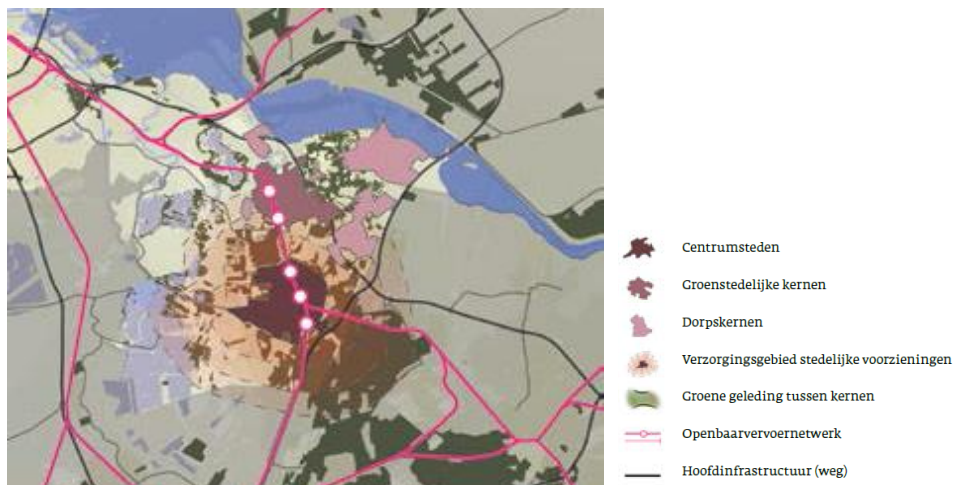
Metropool in Ontwikkeling

- Binnenstedelijk bouwen.
- Regionaal verkeer boven doorgaand verkeer.
- Metropolitaan landschap.

Sterke kernen, sterke regio's

- Nieuwe ontwikkelingen van woningbouw en voorzieningen worden geconcentreerd in kernen, passend bij de rol van de kernen in het regionale netwerk, en voegen zich naar de vraag op basis van de meest actuele cijfers.

Afbeelding: sterke kernen, sterke regio's

Natuurlijk en vitaal landelijk gebied

- Het landgebruik en de waterpeilen worden in balans gebracht met de draagkracht van het veenweidegebied.
- Natuurlijke processen zijn richtinggevend voor inrichting en beheer van nieuwe en bestaande natuurgebieden.
- Om een robuust ecosysteem te realiseren worden verbindingen tussen natuurgebieden verbeterd en functies slim gepositioneerd.

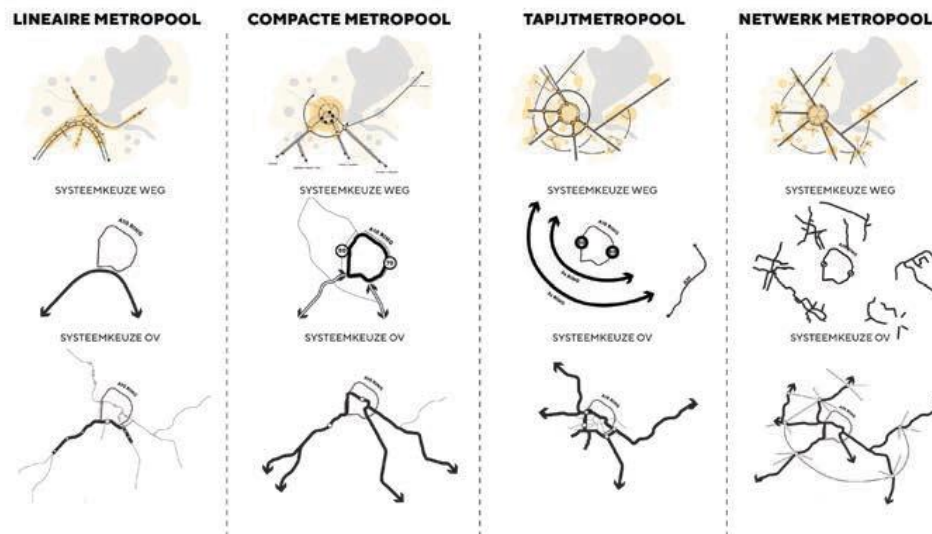
Dynamisch schiereiland

1. Bij nieuwe ontwikkelingen in de kustzone wordt aangesloten bij de verscheidenheid en karakteristieken van de kustlandschappen en aanliggende grote wateren en karakteristieken van de kustlijnen.
2. Ecologische verbindingen worden behouden en aangevuld, met oog op robuuster maken van het ecologisch systeem in de kustgebieden, inclusief de grote wateren.

Ontwikkelpad programma Samen bouwen aan Bereikbaarheid

Het Rijk en de Metropoolregio Amsterdam (MRA) hebben een gezamenlijk programma 'Samen bouwen aan bereikbaarheid' opgezet om richting te geven aan de mobiliteitsopgaven. Onderdeel van dit programma wordt het 'Ontwikkelpad Verstedelijking en Bereikbaarheid MRA'. Het Ontwikkelpad beschrijft welke ontwikkeling het mobiliteitssysteem kan maken en welke keuzes daarin met de tijd gemaakt moeten worden.

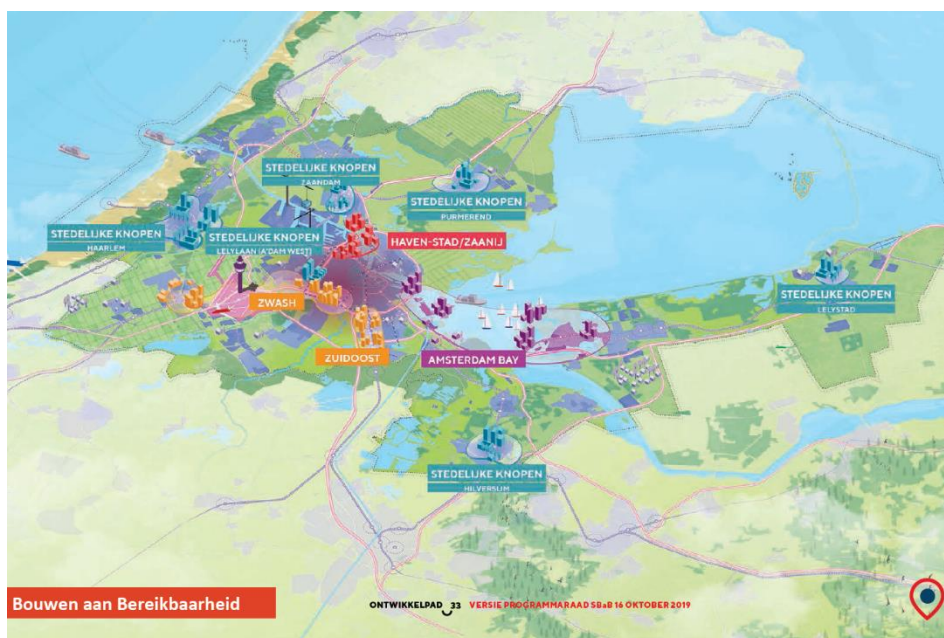
Voor het Ontwikkelpad is een aantal extreme verstedelijkingperspectieven voor de MRA onderzocht op de consequenties voor de mobiliteit. Deze perspectieven verschillen met name waar gebouwd gaat worden, variërend van zoveel mogelijk in de kern van Amsterdam (compact) tot verspreiden over de MRA (tapijt) en modellen die daar tussen zitten (lineaire metropool en netwerkmetropool).

Binnen dit programma is uiteindelijk voor een combinatie gekozen, met als hoofdpunten:

1. Het ontwikkelen van de internationale woon-werkas met twee grote gebieden: Zuidwest Amsterdam-Schiphol-Hoofddorp en Amsterdam Zuidoost; met een goede aansluiting op het centrum van Amsterdam.
2. Het verdichten van Amsterdam en uitbreiden hoogstedelijk kerngebied aan de westkant zoals Haven-Stad/ZaanIJ en de Amsterdam Bay Area (Amsterdam Oost - Almere). Gecombineerd met (polycentrische) ontwikkeling van de stedelijke knopen zoals Haarlem, Hilversum en Lelystad in de gehele MRA.

Als visualisatie is het onderstaand beeld gemaakt:

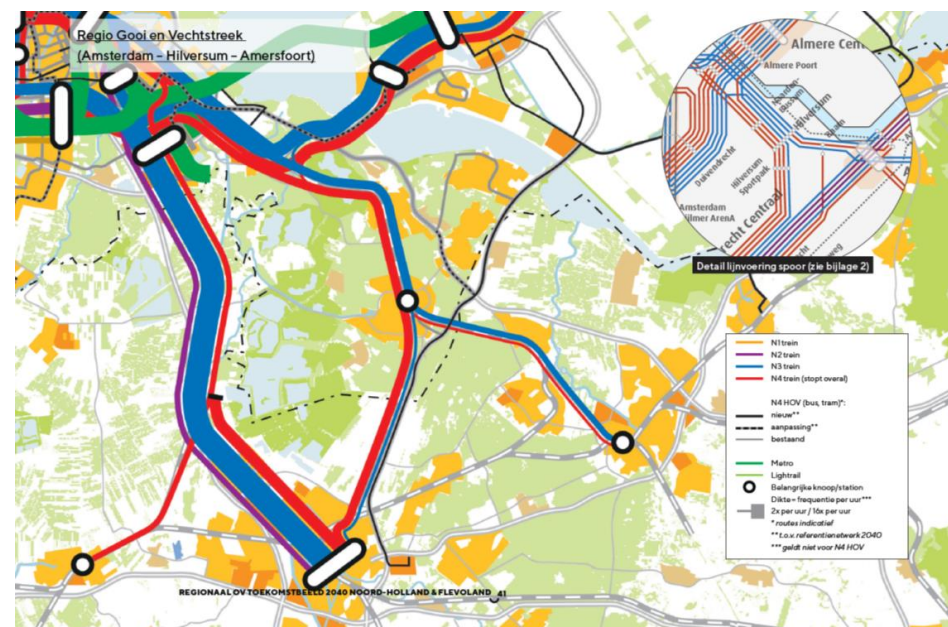

Afbeelding: visualisatie ontwikkelpad 'Samen bouwen aan Bereikbaarheid'

OV Toekomstbeeld Noord-Holland en Flevoland

Als inbreng voor het landelijke OV Toekomstbeeld, waarin het Rijk de visie op de toekomst van het openbaar vervoer gaat vastleggen, is voor en door provincies Noord-Holland en Flevoland een eigen OV Toekomstbeeld 2040 gemaakt als inbreng. Dit is op bestuurlijk niveau vastgesteld (ook in Amsterdam en Almere).

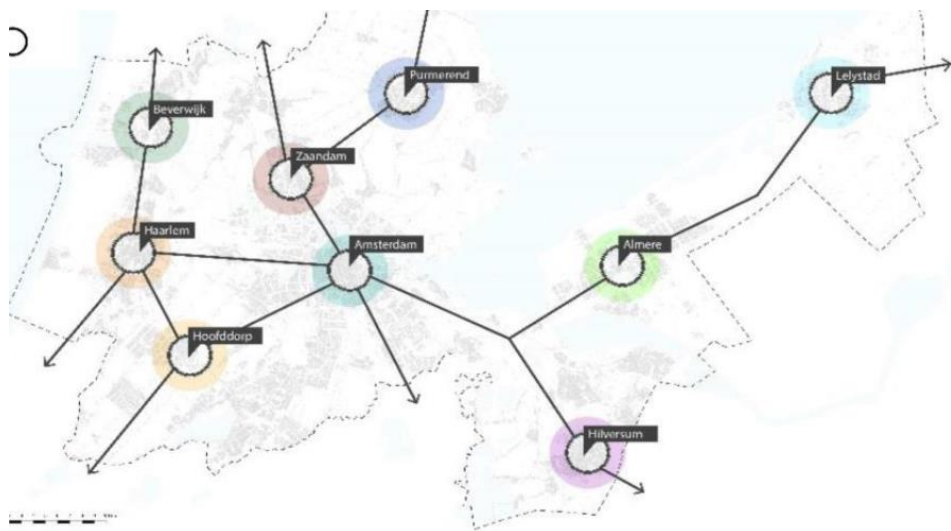
Het OV Toekomstbeeld pleit voor een schaa sprong in het openbaar vervoer. Voor onze regio is de ambitie om het bestaande spoor maximaal te benutten met een 2-treinen systeem van 6x Intercity en 4x Sprinter per uur. Ook wordt de HOV 't Gooi versterkt. Vanuit Almere wordt een HOV-busverbinding via Blaricum naar Utrecht Science Park geïntroduceerd. Doorstromingsmaatregelen op de A1 voor HOV-bus tussen knooppunten Muiderberg en Eemnes zijn onderdeel van het voorkeursnetwerk, evenals de nieuwe HOV-verbinding Hoofddorp-Uithoorn-Hilversum/Breukelen.

Afbeelding: ambitiekaart uit OV Toekomstbeeld 2040 Noord-Holland en Flevoland

Uitgangspunten verstedelijkingsstrategie Rijk-Metropoolregio Amsterdam (MRA)

Het Rijk en de MRA hebben afgesproken om in 2020 een verstedelijkingsstrategie vast te stellen. Het belangrijkste uitgangspunt is het polycentrische model, met Amsterdam als duidelijke kernstad en daaraan vastgelegen verstedelijkt gebied. Daarnaast tussen een onderscheidend landschap een aantal plaatsen die verschillen in omvang. Belangrijke uitgangspunten zijn het zoveel mogelijk binnenstedelijk realiseren van woon-, werklocaties en voorzieningen in gemengde milieus en geconcentreerd rond knooppunten. Er wordt een sterke link gelegd tussen bereikbaarheid en verstedelijking. Bij transformatie van werklocaties moet tijdig een alternatief voorhanden zijn. Ook moeten de functies en kwaliteiten van het landschap worden versterkt.

Afbeelding: verbeelding polycentrisch model

MRA programma Metropolaan Landschap

Het landschap rondom de kernen is een kernkwaliteit van de metropool rond Amsterdam. Op regionaal schaalniveau is dat ook zeker het geval. Het beleid is er dan ook op gericht op de kernen niet aan elkaar te laten groeien en het landschap tussen de kernen te behouden. Er komt daarnaast naar voren dat grote opgaven op het landschap afkomen, en zeker in het veenweidegebied. Denk aan energietransitie, bodemdaling van veen, stikstofneerslag op natuur en de transformatie naar kringlooplandbouw. Vanuit het MRA programma landschap zijn gebiedsateliers gehouden om dit nader in beeld te brengen en te verkennen hoe het landschap zich kan ontwikkelen. Deze publicatie, genaamd INTENS, moet zijn verdere uitwerking krijgen in de verstedelijkingsstrategie. Het geeft wel een inzicht hoe op hoger schaalniveau naar de regio wordt gekeken.

Afbeelding: overzichtskaart INTENS

Ook op dit schaalniveau wordt de diversiteit aan landschappen en de bijzondere cultuur-historische en natuurwaarden hoog gewaardeerd. De regio wordt niet gezien als plek voor grootschalige energielandschappen, maar meer om ecosysteemdiensten zoals natuur, biodiversiteit en recreatieve mogelijkheden te bieden. Het perspectief voor het veenweidegebied is een combinatie van (sterk) vernatten op de veengebieden en kringlooplandbouw in de gebieden met een kleidek langs de Vecht.

Samengevat

Wat opvalt aan deze trajecten is dat het Rijk en ook provincie steeds sterker gaat sturen op het ontwikkelen op locaties die goed bereikbaar zijn met het openbaar vervoer en binnenstedelijk bouwen. Dit lijkt uit oogpunt van duurzaam ruimtegebruik en kosten ook noodzakelijk. Amsterdam heeft zelfs al uitgesproken in 2030 vergaand autoluw te willen zijn. Ook wordt in diverse documenten Hilversum benoemd als centrumstad van Gooi en Vechtstreek. Zeker in het Ontwikkelpad wordt geconstateerd dat hier veel meer kansen voor woningbouw liggen dan in de formele plannen zat toen dit document werd gemaakt (hierna heeft Hilversum overigens de ambitie fors opgehoogd).

Het is ook duidelijk dat er op basis van de huidige ambities wordt ingezet op het optimaliseren van het bestaande mobiliteitssysteem in de regio, maar er zitten geen vergaande ambities in de pijplijn.

Verder is het duidelijk dat er een transitie in het veenweidegebied aan zal komen door de ambities om bodemdaling te stoppen, de waterkwaliteit te verbeteren en naar kringlooplandbouw te gaan.

3.2. Randvoorwaarden

Het is mogelijk dat de beleidsontwikkeling, zoals hiervoor beschreven, uiteindelijk ook bindend wordt voorgeschreven. Daarnaast zijn er nu al ruimtelijke voorwaarden waar de gemeenten rekening mee moeten houden.

Beschermde regimes

In de regio zijn diverse landschappen, stedelijke- en natuurgebieden met een beschermde status op nationaal of internationaal niveau. In de ontwikkelperspectieven is rekening gehouden met deze statussen.

Er zijn diverse Europeesrechtelijke verplichtingen waar zelfs de nationale overheid aan dient te voldoen. Dit betreft bijvoorbeeld het behalen van de instandhouding- en hersteldoelstellingen van Natura 2000 gebieden of waterkwaliteit (Kaderrichtlijn water). Er is niet uitgebreid beoordeeld hoe een perspectief bijdraagt aan deze doelen, maar er is wel algemeen ingegaan op water en biodiversiteit.

Uit oogpunt van gezondheid en veiligheid zijn er ook randvoorwaarden, die voor iedere ontwikkeling gelden. Dit zijn bijvoorbeeld eisen voor geluid, luchtkwaliteit of afstandsnormen. Dit zijn voorwaarden bij iedere ontwikkeling en niet uitgebreid beschreven in de ontwikkelperspectieven.

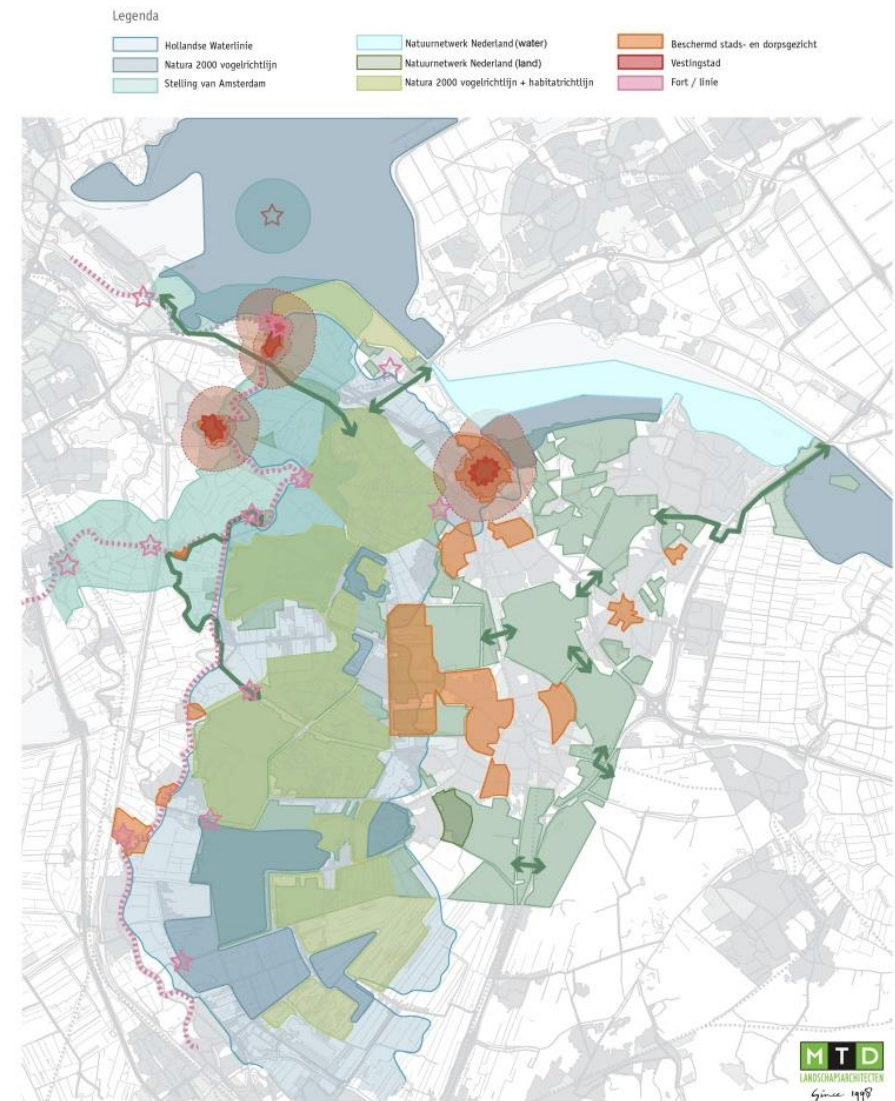
Bevoegdheden Rijk en provincie

Op een aantal terreinen heeft de gemeente niet de benodigde bevoegdheden om zelfstandig zaken te veranderen. Dit geldt met name voor het spoor en het hoofdwegenet. Er is daarom wel rekening gehouden of het aannemelijk is dat deze overheden bij willen dragen aan ontwikkeling op deze onderwerpen.

Bij de klimaatopgave geldt nu alleen nog een landelijke opgave voor reductie van uitstoot van CO2 en opwekken van duurzame energie. Het is echter denkbaar dat gemeenten of regio een aanwijzing krijgen om een bepaalde doelstelling te halen. Hier is nu echter nog geen rekening mee gehouden.

Ruimtelijke regimes cultuurhistorie, landschap en natuur

Ruimtelijke randvoorwaarden

4 Aanpak ontwikkelperspectieven

4.1. Wat is een ontwikkelperspectief?

Met een ontwikkelperspectief wordt hier een beeld benoemd hoe de regio zich op lange termijn ontwikkelt. Een perspectief schetst de hoofdlijnen en is niet exact uitgewerkt op lokaal schaalniveau. Het doel van de perspectieven is het laten zien wat de consequenties zijn van de keuze voor een bepaalde richting, positief en negatief. Ook tonen de perspectieven welke ambities goed bij elkaar kunnen passen en waar het knelt tussen verschillende ambities.

Elk ontwikkelperspectief bevat een korte algemene beschrijving van de ruimtelijke ontwikkeling en per thema een beschrijving van de belangrijkste oplossingsrichtingen voor de opgaven. Daarnaast is op een kaartbeeld getoond waar ontwikkelingen landen of zich veranderingen voordoen. Verder laat een tabel zien in welke mate het perspectief oplossingen biedt voor de regionale opgaven. Tenslotte is er een ruimtelijk beeld visueel gemaakt. Niet om exact te tonen hoe het gebied eruit zal zien, maar als sfeerbeeld wat bij het perspectief hoort.

Het doel van de ontwikkelperspectieven is om inzicht te geven in consequenties van keuzes en verbanden daartussen. Ze vormen een hulpmiddel bij het formuleren van de

(regionale) ambities in een visiefase. De ontwikkelperspectieven zijn dus geen uitgewerkte visies of beleid, maar beeldend onderzoek. Ze zijn daarom ook niet gemaakt om in een vervolgstap er één uit te kiezen maar om het gesprek over de gewenste toekomstrichting te ondersteunen.

4.2. Uitgangspunten ontwikkelperspectieven

Elk perspectief beschrijft de ontwikkeling in het fysiek domein van de regio vanuit een andere invalshoek. Deze invalshoeken zijn gekozen vanuit prominente thema's die uit de regionale opgaven naar voren komen: wonen en werken, energie en klimaat en water. Het ontwikkelperspectief beschrijft vervolgens voor alle voor de regio benoemde thema's hoe en in welke mate de opgaven worden aangepakt als de gekozen invalshoek leidend is voor de keuzes die worden gemaakt. Voorbeeld: als je het maximale wilt doen om klimaatverandering tegen te gaan, zet je sterk in op energiewinning, op zo min mogelijk vervuילend vervoer, op CO2-beperking enzovoorts.

Elk perspectief bevat alle thema's en laat daarmee zien dat niet alle ambities met elkaar verenigbaar zijn. Daar zitten precies de politieke keuzes die voor de regio gemaakt moeten worden.

Naast de drie perspectieven vanuit de regionale opgaven is ook een scenario geschetst waarin alle bestaande trends zich voortzetten. Dit is het 0-scenario dat laat zien hoe de regio zich ontwikkelt als er geen keuzes worden gemaakt. Daarbij is uitgegaan van vastgesteld regionaal beleid. Het is natuurlijk wel mogelijk dat individuele gemeenten wel ontwikkelingen inzetten. Daar is hier echter niet op ingegaan.

De ontwikkelperspectieven bieden een vergaand/eenzijdig/fictief beeld omdat in de realiteit een balans of combinatie van verschillende oplossingen voor vraagstukken zal worden gekozen. Er is wel gestreefd naar ontwikkelperspectieven met een redelijke mate van technische realiseerbaarheid op lange termijn.

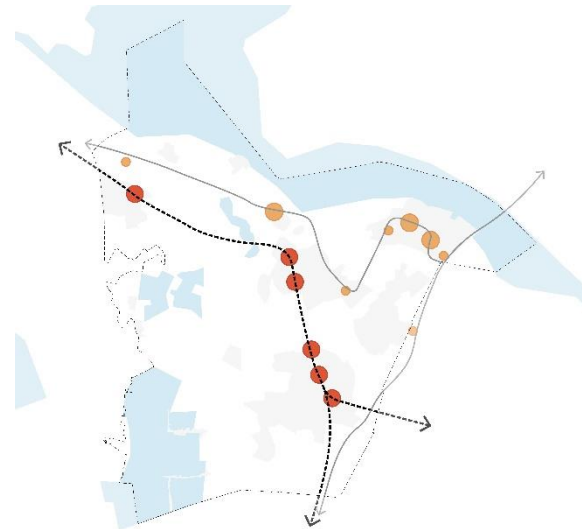

5 Verwerking samenhangende thema's

5.1. Verstedelijkingsstrategie

Zoals in hoofdstuk 2 toegelicht is een samenhangend vraagstuk op welke wijze met verstedelijking wordt omgegaan. Als hulpmiddel zijn er hieronder enkele modellen geschetst. In ieder ontwikkelperspectief komt een ander model als dominant terug.

Model: OV-corridor

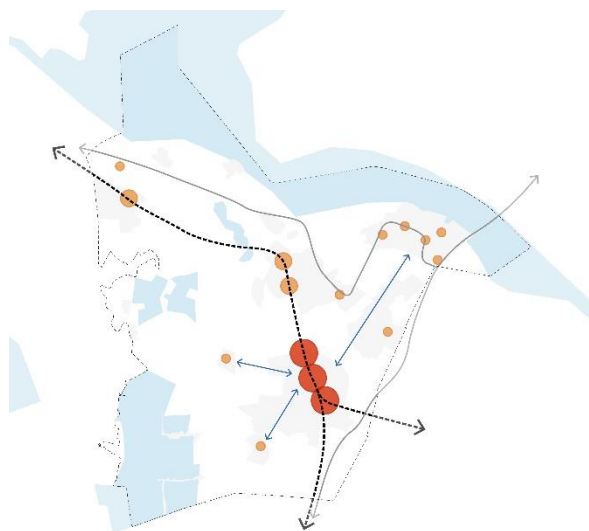

De verstedelijking wordt geconcentreerd op plekken die goed bereikbaar zijn met openbaar vervoer, om zeker in de spookkernen te bereiken dat meer mensen kiezen voor

openbaar vervoer in plaats van de auto. In dit model wordt het zwaartepunt van ontwikkeling gelegd langs de stations van de Gooilijn, wat op deze wijze een volwaardige corridor wordt. Hierbij hoort een hoogfrequente bediening die alle stations vaak aandoet.

Een secundaire lijn van verstedelijking (wonen én werken) komt langs de HOV 't Gooi, met name bij de OV-knooppunten als busstation Huizen en P+R Crailo (Blaricum Tergooi) en bedrijventerreinen Gooimeer.

Model: centrumstad Hilversum

In dit model wordt de woonbehoefte primair in Hilversum opgevangen. Bij de stations ontstaat hier dan ook een woon- en werkmilieu wat er nu nog niet is (hoogstedelijk). Er wordt van andere kernen niet (meer) gevraagd evenredig bij te dragen aan woningbouw. In de rest van de regio wordt nieuwbouw met name ingezet voor andere doelstellingen, zoals verduurzamen van woningen of leeftijdsbestendige woonvormen.

In dit model zal meer verkeer van en naar Hilversum ontstaan, mede omdat Hilversum via spoor het meest direct wordt verbonden met de grote steden.

De HOV lijn van Huizen naar Hilversum heeft in dit model een belangrijke rol in het afvangen van autoverkeer. Een hoogwaardig fietsnetwerk van de omliggende kernen naar het hoogstedelijke Hilversum maakt de regio bereikbaar.

Model: spreiding

Dit model gaat uit van het voorkomen van verdichting en beperkte sturing op mobiliteit. Er wordt dus verspreid over de hele regio gebouwd. Daarbij wordt in het meest vergaande geval ook bedrijventerrein opgeofferd. Dan wordt de regio primair een woongebied.

De mobiliteit zal in dit model (vergaand) onder druk komen te staan. Omdat er onvoldoende massa is of blijft voor (verbeterd) openbaar vervoer, blijft de auto het belangrijkste. Files zijn onvermijdelijk, ook in de kernen. Om de files te verminderen wordt er wel ingezet op de fiets als alternatief voor de auto op de korte afstand.

5.2. Veenweidegebied

Het remmen of stoppen van bodemdaling of veen weer terug laten komen (herstel) kan met verschillende maatregelen. Afhankelijk van het type maatregel zijn er consequenties voor het ruimtelijk beeld, de (agrarische) gebruiksmogelijkheden en de winst voor andere opgaven. Dit is uitgebreid toegelicht in het onderzoek naar veenoxidatie en bodemdaling.

In de ontwikkelperspectieven komen verschillende oplossingen voor het veenweidegebied voor. Oplossingen die in meer of mindere mate zullen leiden tot het stoppen van de bodemdaling. Hierbij is meestal één dominante oplossingsrichting geschetst. Bijvoorbeeld de overgang naar circulaire landbouw of het realiseren van een forse uitbreiding van het recreatielandschap. Ook hier geldt weer, in de praktijk zal er een combinatie gezocht worden. Het ontwikkelperspectief is bedoeld om de consequenties van bepaalde oplossingen te tonen.

De ontwikkelperspectieven schetsen de navolgende oplossingen:

1. Inzet van onderwaterdrainage en andere technische oplossingen inclusief een overgang naar (extensievere) kringlooplandbouw waarbij er veel meer lokaal agrarische producten worden verkocht en bedrijven het naast gras benodigde voer voor hun vee verbouwen.
2. Het beperkt vernatten van de graslanden, door minder wegpompen van water. Dit vraagt van de landbouw andere werkwijzen (lichter materieel e.d.) en het houden van andere type dieren.

3. Het vergaand vernatten van de weilanden, waardoor omzetting naar natuur of een volledig ander type landbouw (natte teelten) noodzakelijk is.

Bovenstaande oplossingen hoeven niet integraal ingezet te worden. Keuzes kunnen samenhangen met (positieve) effecten op de directe omgeving en de specifieke (bodem en water)situatie. Denk daarbij aan effecten op naastgelegen natuur, samenhang met aanwezige bebouwing of recreatieve potenties.

Ontwikkelperspectieven

separaat

